

Utvalg: **Utvalg for helse/omsorg**

Møtested: - Formannskapssalen

Dato: 05.09.2017

Tidspunkt: ~~09:00~~ 09:30

Eventuelt forfall må meldes Servicekontoret snarest på tlf. 75 68 20 00. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

NB Møtet starter kl. 09:30

Rognan, 30. august 2017

Kjell Magne Johansen
Leder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevet signatur

Saksliste

Utvalgs- saksnr.	Tittel	Lukket
PS 39/2017	Referater, orienteringer - utvalg helse og omsorg	
PS 40/2017	Tildelingskontor Rapport 3 - utvalgsmøte 05.09.17	
PS 41/2017	Planprogram for helse-, omsorg og sosialplan 2018 - 2028	
PS 42/2017	Virksomhetsplaner for helse, omsorg og NAV	
PS 43/2017	Kostnadsreduserende tiltak i Helse- og omsorg	
PS 44/2017	Åpen post	

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for helse/omsorg	39/2017	05.09.2017

Referater, orienteringer - utvalg helse og omsorg

Foreliggende dokumenter:

- 1 Informasjon om forvaltningsrevisjon - psykiatri-rus
- 2 Korrigert søknad ang.utvidet serverings- og skjenkebevilling - Rognan hotell
- 3 utv helse-omsorg 300517 - vedtakene

Orientering:

- Barnevernstjenesten – orientering om tjenesten og status
- Hestekoen bofelleskap – orientering om Hestekoen 11
- Helsesenteret – orientering om status og forbedringstiltak
- RO-MA 3. etg. – orientering om avvikling av leieforhold

Rådmannens innstilling

Referater og orienteringer tas til informasjon.

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for helse/omsorg	40/2017	05.09.2017

Tidelingskontor Rapport 3 - utvalgsmøte 05.09.17

Foreliggende dokumenter:

- 1 Tidelingskontor rapport 3

Saksopplysninger

Ovennevnte rapport legges frem for gjennomgang.

Rådmannens innstilling

Rapporten tas til orientering.

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for helse/omsorg	41/2017	05.09.2017
Kommunestyre		

Planprogram for helse-, omsorg og sosialplan 2018 - 2028**Føreliggende dokumenter:**

Forslag på «Planprogram for helse-, omsorg og sosialplan 2018 – 2028»

Saksopplysninger

Helse- og omsorgsutvalget vedtok i PS 21/16 den 27.04.16 følgende:

«I forbindelse med utarbeiding og fremlegg av kommunal planstrategi, må UHO vurdere gjeldende planer under sitt samhandlingsområde med henblikk på sanering, samordning og eventuelt utarbeiding av nye planer.

Administrasjonen bes legge frem et drøftingsnotat til UHO i møtet i juni, med oversikt over gjeldende planer innen samhandlingsområdet.»

Helse- og omsorgsutvalget vedtok i PS 22/17 den 28.03.17 følgende i sak om Helsehuset:

- *«Rullering av kommuneplanens samfunnsdel vil angi framtidig utvikling og tjenestetilbud innen helse- og omsorgstjenesten.»*
- *«Rullering av helse- og omsorgsplanen skal angi fysisk struktur for et effektivt og tjenlig helse- og omsorgstilbud i kommunen»*

Oversikt over planer for samhandlingsområdet helse og omsorg:

Strategisk overordnet plan	Vedtatt	Kommentar
Omsorgsplan 2020	Vedtatt juni 2010	
Folkehelseplan 2013 - 2016	Januar 2012	Ny plan under planlegging
Temaplaner		
Plan for psykisk helse	Vedtatt mars 2007	
Rusplan	Under utarbeidelse	Planlagt ferdigstilt Feb. 2018
Rehabiliteringsplan	1999	Oppstart av ny plan gjennom prosjekt i RKK

Vurdering

Helse- og omsorg og sosialplan

Omsorg 2020 er kommunens overordnede strategiske plan som fastsetter mål, strategier og prioriteringer innenfor satsningsområdene innen samhandlingsområdet helse og omsorg.

Gjeldende plan ble vedtatt i juni 2010 og de viktigste sentrale grepene i planen er:

- Organisering og struktur som sikrer helhetlig tjenestetilbud og muliggjør effektiv og god styring av de faglige og økonomiske ressurser
- Universelt utformet botilbud
- Sikre habilitering- /rehabiliteringstjenester til alle som trenger det
- Ha bemanning og kompetanse for å møte dagens behov og lovpålagte oppgaver
- Tilpasse økonomi etter tildelte rammer
- Forebyggende og helsefremmende tiltak
- Sikre bygningsmessig og brannteknisk vedlikehold

Ulike statlige føringer og endringer i rammebetingelser og tjenestebehov har aktualisert behovet for en ny overordnet, helhetlig og strategisk plan for samhandlingsområdet. Det er mange områder som må innarbeides eller justeres, her noen momenter:

- En ny plan må i større grad tenke forebyggende og livsløpsperspektiv der en tidlig ser sammenheng mellom bolig, skole, arbeid, aktivitet og sosiale rammer. Sosialfeltet må innarbeides i større grad i en ny plan, da det har en klar sammenheng med sosiale ulikheter som en vet gir behov for tjenester innenfor samhandlingsområdet.
- Velferdsteknologi er et område som må innarbeides i en ny plan, det vil ha en stor betydning for fremtidens tjenstedesign og ressursutnyttelse av økonomi og personell.
- Et annet viktig område som må innarbeides i planen medvirkning og involvering av brukere og pårørende både i tjenestetilbudet en mottar men også ved utarbeidelse av planer for sektoren.
- Den demografiske utvikling vil gi manglende tilgang på personell hvis man ikke tar betydelige grep. Heltidskultur og en strategi på at Saltdal kommune fremstår som en attraktiv arbeidsplass for helsepersonell er sentrale områder for å lykkes godt med å beholde og rekruttere. Fokus på kvalitet og kompetanseutvikling er viktige momenter.
- Hjemmebaserte tjenester er et område som må utvikles fordi i et tidlig møt med tjenestemottakerne kan en legge til rette og forebygge til at brukerne kan leve og bo selvstendig lenger.
- Utforming av fremtidige gode og bærekraftige helse- og omsorgstjenester krever utforming av nye løsninger med blant annet bruk av ny teknologi og nye faglige metoder
- Ny forskrift om krav til ledelse og kvalitetsforbedring stiller krav til lederkompetansen. Kravet til forsvarlighet som rettes mot samhandlingsområdet omfatter en plikt til å tilrettelegge tjenestene slik at personell som utfører tjenestene blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter, og slik at den enkelte bruker eller pasient gis et helhetlig og

koordinert tjenestetilbud. Systematisk styring, som innebærer at det utarbeides prosedyrer og rutiner som bidrar til at helse- og omsorgslovgivningen etterleves, krever god ledelse og er et tema som må integreres i en ny plan.

- Økonomiske rammebetingelser og utforming av tjenstedesignet både faglig og strukturelt er sentralt for å skape en bærekraftig tjeneste med god kvalitet, dette må forsterkes i en ny plan.

Temaplaner

Oversikten over planer viser at kommunen har noen temaplaner innen samhandlingsområdet, noen planer er under utarbeidelse og en ser at noen planer burde vært rullert eller satt inn i et annet plansystem.

Helse-, omsorg og sosialplan vil legge grunnlaget for å definere hvilke temaplaner som er nødvendig og viktig å utarbeide for å nå målene i den overordnede planen. En må være kritisk til både formen og omfanget av de ulike delplanene, en må være nøye på at temaplaner som utarbeides er oversiktlig, konkret og blir et reelt styringsverktøy i utviklingen av tjenestene. Temaplaner som er under utarbeidelse gjennomføres slutført som planlagt.

Anbefaling

Saksbehandler ser det som nødvendig å utarbeide en ny plan for samhandlingsområdet med bakgrunn i de fremtidige demografiske utfordringene, samt de sentrale, regionale og lokale styringssignalene som er beskrevet i saken og forslaget til planprogram. Det vil være viktig å ta med seg det gode arbeidet fra gjeldende omsorgsplan og implementere kunnskapsgrunnlaget og aktuelle målområder som er aktuell i en ny plan. Fremtidige temaplaner defineres når planen er ferdig, temaplanene vil da knyttes direkte opp mot målene i den overordnede planen og vil forsterke måloppnåelser.

Rådmannens innstilling

- Kommunestyret vedtar å sende vedlagt planprogram til Helse- og omsorgsplan for perioden 2018-2028 til høring og offentlig ettersyn.
- Utvalg for helse og omsorg delegeres myndighet til å fatte vedtak om planprogram og offentlig høring av planforslag. Endelig plan behandles i kommunestyret.

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for helse/omsorg	42/2017	05.09.2017

Virksomhetsplaner for helse, omsorg og NAV

Foreliggende dokumenter:

- 1 Virksomhetsplan Omsorg
- 2 Virksomhetsplan NAV
- 3 Virksomhetsplan Helse

Saksopplysninger

Virksomhetsplaner er et verktøy som skal sikre systematisk sammenheng mellom organisasjonens mål, prosesser og tiltak. Planene skal vise mål virksomhetene har et spesielt oppfølgingsansvar for, og hvilke tiltak som skal iverksettes for å støtte opp om og nå disse målene.

Vurdering

Utarbeidelse av virksomhetsplaner for virksomhetene Omsorg og Helse har blitt forsinket med bakgrunn i lederskifter i samhandlingsområdet. Dette er beklagelig for det er viktig å ha planlagt aktiviteten for budsjettåret tidlig på året, og virksomhetsplan er et viktig styringsdokument i så måte. I perioden uten virksomhetsplaner har økonomiplan og forpliktende plan vært veiledende for aktivitetene i samhandlingsområdet. Virksomhetsplan for NAV var ferdig utarbeidet i desember 2016.

For samhandlingsområdet er det flere utviklingstiltak som er sentrale for å nå målene i overordnede planer og budsjett. Saltdal kommune er i ROBEK og har en forpliktende plan som viser hvordan kommunen skal gjenvinne økonomisk kontroll, sammen med økonomiplan 2017-2020 gir det samhandlingsområdet betydelige innsparingstiltak. En har også valgt å vurdere inntektspotensialet på ressurskrevende brukere som et ledd i å redusere kostnadene. Kostnadsreducerende tiltak er hovedfokuset for hele samhandlingsområdet i 2017.

Rådmannens innstilling

Saken tas til orientering

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for helse/omsorg	43/2017	05.09.2017

Kostnadsreducerende tiltak i Helse og omsorg

Foreliggende dokumenter:

- Samlet oversikt over tiltak
- Vurdering av tiltak – virksomhetsområdet Omsorg
- Vurdering av tiltak – virksomhetsområdet Helse
- Vurdering av tiltak nr. 19 og nr. 24

Saksopplysninger

Saltdal kommune bruker mye ressurser innenfor samhandlingsområdet helse og omsorg. For å dreie kommunens økonomi til å bli mer bærekraftig er det helt nødvendig å redusere utgiftsnivået gjennom redusert bemanning, endring av den fysiske strukturen og hvordan kommunen tilbyr sine tjenester.

Økonomiplan 2017-2020 og forpliktende plan gir samhandlingsområdet helse og omsorg et betydelig krav om innsparingstiltak i 2017. Totalt er kravet på innsparing på 8 600 000,-. Effektiviseringskravet er i primært knyttet opp mot reduksjon av 5 årsverk, tidligere vedtak som ikke er gjennomført, reduksjon av barnevernet og nedskalering av private tjenester.

Samhandlingsområdet har de siste årene gjennomgått mange prosesser for å redusere tjenestenivået og organisere tjenestetilbudet på en mer effektiv måte.

Med bakgrunn i kravet til innsparing har en satt i gang en prosess med bred involvering der en har satt i gang en rekke tiltak og en har skissert mange tiltak som et ledd i nå kravet til effektivisering.

Vurdering

Erfaringer og utfordringer

Erfaringer de siste årene har vist seg at man delvis har lyktes med vedtatte nedtrekk. En utfordring har vært å effektivisere tiltak som er avhengig av at brukere/pasienter skal flytte botilbud eller behandlingssted. Det er tjenestemottakerens behov som er grunnlaget for tjenestene som vedtas, omgjøring av vedtak som er til ugunst for bruker/pasient er som hovedregel ikke tillat.

En annen utfordring er at forslag og vedtak på nedtrekk blir en «her-og-nå» beslutning for å få budsjett i balanse, og en får ikke vurdert nedtrekkene i et lengre strategisk perspektiv.

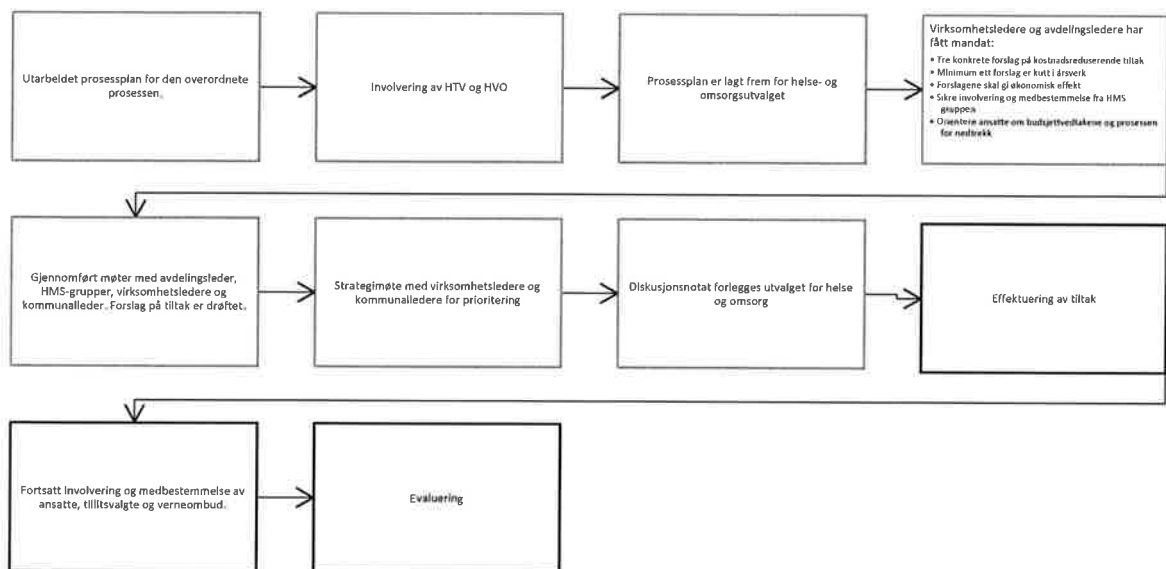
Den fysiske strukturen med tjenester spredt geografisk i små enheter som krever bemanning er svært kostnadskrevende, uten å gjennomføre strukturelle grep og endring i måten vi gir tjenester på vil kostnadsutt bli mer utfordrende å gjennomføre.

Et viktig fokus i dette arbeidet er at tiltakene som foreslås er realistiske og gjennomførbare og gir effekt i et kortsiktig perspektiv.

Prosessen så langt

Samhandlingsområdet er i en prosess som involverer alle ledere, hovedtillitsvalgte, HMS-grupper og ansatte for å konkretisere tiltak for å redusere kostandene. Forslag på tiltak er mange, noen er gjennomført, noen er under effektivisering mens andre er på forslagsstadiet. Noen forslag vil gi store konsekvenser som for eksempel redusert tjenestekvalitet, avslutning av tjenester og noen tiltak kan gi arbeidsmiljøutfordringer.

En har fulgt fremdriftsplanen som er beskrevet i prosessplanen «Kostnadsreducerende tiltak i helse- og omsorg 2017» og en har gjennomført en prosess med bred involvering. Virksomhetsledere, avdelingsledere, driftsledere, HMS grupper og ansatte har bidratt på en veldig god måte. Her er kort oppsummert hovedtrekkene i prosessen:

Tiltakene

Tiltak som vurderes ikke gjennomført eller ikke lar seg gjennomføre

Flere forslag på tiltak er forkastet da en ikke ser at disse vil gi effekt eller de vil bidra med høyere utgifter på andre utgiftsposter:

- Generelle forslag på kutt i innleie av vikarer

Vikarutgifter er isolert den største utfordringen tjenesten har i dag, der en tradisjonelt har hatt store overskridelser. Tiltaket lar seg ikke gjennomføre da en i utgangspunktet har utgifter utover budsjettet som må spares inn før det begynner å gi et reell effekt på budsjettet. Historisk har en sett at det ikke la seg gjøre å spare på denne posten uten andre tiltak. Utfordringen ligger i små stillinger og mange vakante små stillinger, som gir en ubalansert bemanning som igjen krever vikarer. Man jobber med heltidskultur som etter tidsplanen skal begynne å gi effekter i 2018.

- Driftsleder ut i pleien og/eller nedskjæring på driftsleder

God ledelse som gir ansvarlige medarbeidere og som kan lede kontinuerlig forbedringsprosesser, og styre personellressursene er helt avgjørende. Våre tjenester har mange ansatte som arbeider deltid samtidig er det faglig krevende virksomheter som er i stadig utvikling, dette krever lederskap av god kvalitet og tar en bort noe av grunnlaget ser en risiko for dårligere styring på utvikling og daglig drift som vil dårligere resultater.

- Hesteskoen bofelleskap

Hesteskoen har store avvik i sitt budsjett da Hesteskoen 11 fremdeles er i drift, man har ikke tilstrekkelig midler i budsjettet til bemanning i denne delen av Hesteskoen bofelleskap. Utfordringen er stor nok, og gi ytterligere krav om nedtrekk vil ikke være hensiktsmessig og vil ikke gi effekt.

- Kjøp av private tjenester

Kommunen har store utgifter for en bruker der en kjøper private tjenester. Slik situasjonen er pr i dag kan en ikke oppheve denne tjenesten. Behovet har det siste året vært forsterkende. Dette basert på faglige vurderinger i nært samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

- Legetjeneste med legevakt

Saltdal kommune er midt i en prosess med å vurdere et interkommunalt legevaktsamarbeid, en ser det som hensiktsmessig at en gjennomfører den prosessen før en vurderer kutt. Videre har en utfordringer med tilgjengelighet for publikum og ventelister på legetimer, noe som gjør det lite heldig å gjennomføre tiltak som forverrer en vanskelig situasjon.

- Barnevern

Tjenesten har pr tiden en stor arbeidsmengde og en ser ikke at det er reelle innsparingsmuligheter slik situasjonen er i dag.

- Øvrige forslag

Det har kommet en rekke forslag på tiltak som ikke gir besparelser eller har liten effekt. Gode forslag som en jobber videre med, men gir ikke reelt utslag på kostnadsreduksjon.

Gjennomførbare tiltak – se vedlegg for detaljer og konsekvensvurderinger

Totalt har en kommet fram til 24 tiltak som en vurderer som realistisk og gjennomførbar i et forholdsvis kortsiktig perspektiv og som gir økonomisk effekt. Fire av tiltakene er allerede gjennomført og flere av tiltakene er en godt i gang med å gjennomføre. Noen tiltak er forslag fra administrasjon.

- Tiltak som går konkret på reduksjon av årsverk
  - Totalt 5,7 årsverk
  - Tiltak 1, 2, 4 er tiltak som er effektivert og som gir en permanent effekt på kr 347 600,- i 2017 og 660 000,- i 2018.
  - Tiltak 3, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 23 er forslag som ikke er effektivert. Kan gi en effekt på kr 695 000,- i 2017 og 2,8 mill i 2018. Et optimistisk anslag da forslagene vil kreve tilpasning av tjenestetilbudet og HMS tilpasning.
- Tiltak 9, inntekstoptimalisering på ressurskrevende brukere, er et tiltak som delvis er gjennomført. Har gitt en effekt på kr 4 500 000,- i 2016 og en forventer samme effekt i 2017 hvis det ikke blir endringer i inntektgrunnlaget. Man er i prosess med dette arbeidet, men for tidlig å si om det gir ytterligere inntekter.
- Tiltak 7 – For tidlig å si noe om reduksjon leiekostnader i forbindelse av at tjenesten skal ut av ROMA 3.etg, leieavtalen er under behandling. Vil medføre flyttekostnader i 2017.
- Tiltak 10 - Overgang til hybridbiler i hjemmetjenesten. Kostnadsberegning er under utarbeidelse
- Tiltak 19 – 20 % reduksjon av bemanning og påfølgende reduksjon av tjenestetilbud på Knaggen fra 2018. Gir en besparelse på kr 1 000 000,- i 2018.
- Tiltak 24 – Stenge 2-4 sykehjems rom, utnytte ressursene. Etablere dobbeltrom/korridor plasser. Kan gi en besparelse på 300 – 600 tusen i 2018 med full effekt.
- Tiltak 12, 13, 18, 20, 21, 22 er mindre tiltak som vurderes gjennomført, gir et lite bidrag for å redusere kostnadene.

Oppsummert potensielt besparelse:

	Sum
2017	5 791 600
2018	9 509 000

Totalt 8,73 årsverk

Den store utfordringen ligger i at kutt i denne størrelsesordenen må føre til at forventningsnivået må reduseres hos alle parter, både brukere, pårørende, administrasjon, ansatte og politisk styre. Redusert kvalitet og kutt i tjenester er helt nødvendige grep for å nå kravet til reduksjoner i et kortsiktig perspektiv. Noen av forslagene har stor innvirkning på tjenestemottakernes tilbud som kan oppleves vanskelig og krevende og noen forslag vil ha stor innvirkning på arbeidshverdagen til mange ansatte. Bemanningskutt hjelper ikke uten samtidig reduksjon i tjenestetilbudet, og det kan føre til lav moral og kompetansesenkning blant medarbeiderne.

For varig reduksjon av kostnadene og utvikling av tjenestetilbudet vil kreve langsiktig strategisk planlegging. Samfunnsplan, ny Helse- og omsorgsplan og temaplaner vil være styrende for dette arbeidet. Samtidig må det aktivt arbeides med planene om Helsehuset og utredning om fysisk struktur av tjenesteområdet, da en vet at her ligger det mange muligheter for å organisere en mer bærekraftig tjeneste.

Rådmannens innstilling

1. Kostnadsreducerende tiltak vedtas gjennomført som beskrevet i vedleggene
2. Tiltak med effekt innværende år reguleres i årsbudsjett 2017 i forbindelse med 2. tertialrapport
3. Vedtatte tiltak innarbeides i økonomiplan 2018 - 2021

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for helse/omsorg	44/2017	05.09.2017

Åpen post

Saksopplysninger

Her kan medlemmene selv ta opp temaer og spørsmål

Rådmannens innstilling

Ingen innstilling